

FUTURE
BUILT

FutureBuilt Plast

Kriterier for
plast i bygg

Dato:
18.03.2026

Versjon:
2.0

Lisens:
CC BY 4.0
creativecommons.org/licenses/by/4.0/

Copyright notice © FutureBuilt, 2026 This publication is published under a Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) licence (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). This means that it may be re-used without prior permission, free of charge, for commercial or non-commercial purposes, provided that FutureBuilt is acknowledged as the original source of the material and that the original meaning or message of the content is not distorted. For any use or reproduction of elements that are not owned by FutureBuilt, permission may need to be sought directly from the respective rightsholders.

1	Innledning.....	2
1.1	Hensikt.....	2
2	Hovedkriterium	2
2.1	Registrering	4
2.2	Unngå unødvendig bruk av plast.....	4
3	Strategier for plastbruk	5
3.1	Oppstrøms.....	5
3.2	Sirkulær montering	5
3.3	Nedstrøms.....	5
3.4	Utelukke miljøgifter.....	6
4	Dokumentasjonskrav	6
5	Presiseringer.....	6
5.1	Definisjon	6
5.2	Produkter.....	7
5.3	Bygningsdeler.....	7
5.4	Emballasje og midlertidig plast	7

1 Innledning

FutureBuilt kvalitetskriterier omfatter en rekke temaer som er sentrale for utvikling av den bærekraftige byen. Kriteriesettene er sammenstilt i det overordnede dokumentet *FutureBuilt kvalitetskriterier* og utdypet i egne tematiske kriteriedokumenter. Alle dokumenter kan lastes ned fra www.futurebuilt.no

Noen av de tematiske kriteriesettene er obligatoriske for alle FutureBuilt-prosjekter, mens andre kriteriesett er tilvalg, sånn som *Kriterier for plast i bygg*.

Kriteriesettet *Kriterier for plast i bygg V2.0* inneholder kriterier, metodikk og dokumentasjonskrav. Revisjonen er utarbeidet av FutureBuilt, i samarbeid med Vill Energi og en referansegruppe bestående av co2pilot, Höegh Eiendom, AHO og Rambøll, med økonomisk støtte fra Handelens Miljøfond.

1.1 Hensikt

Plast representerer ett av verdens største miljøproblemer. Plast produseres i hovedsak av fossil olje og medfører betydelige klimagassutslipp gjennom livsløpet. Under produksjon tilsettes plast en rekke kjemikalier, hvor flere har ukjente eller negative konsekvenser for helse og miljø. Disse tilsetningsstoffene begrenser også mulighetene for effektiv materialgjenvinning.

Mange av plastproduktene har relativt kort levetid og genererer store avfallsmengder. Plast avhendes i stor grad ved forbrenning og materialgjenvinnes i liten grad. I tillegg lekker betydelige mengder plast ut i vann og natur. Plast-problemet inngår dermed i både natur- og klimakrisen.

Bruken av plast øker kraftig, ikke minst i byggebransjen¹, mens bevisstheten omkring plastbruk er lav. FutureBuilt sine forbildeprosjekter skal være innovasjonsdrivende og demonstrere eksnoasjon (utfasing) av plast. Strategiene tar både for seg plastproblematikken oppstrøms (opprinnelse og tilvirkning) og nedstrøms (etter bruk). Kriteriesettet skal øke bevisstheten om plast og oppmuntre til nytenkende løsninger for å designe bort plast, kutte plastbruken og legge til rette for en mer bærekraftig plastbruk.

Kriterier for plast i bygg ledsages av et enkelt beregningsverktøy. *FutureBuilt Plast – beregningsverktøy V2.0* skal brukes for å kvantifisere, sortere og dokumentere plastbruken i prosjektet.

2 Hovedkriterium

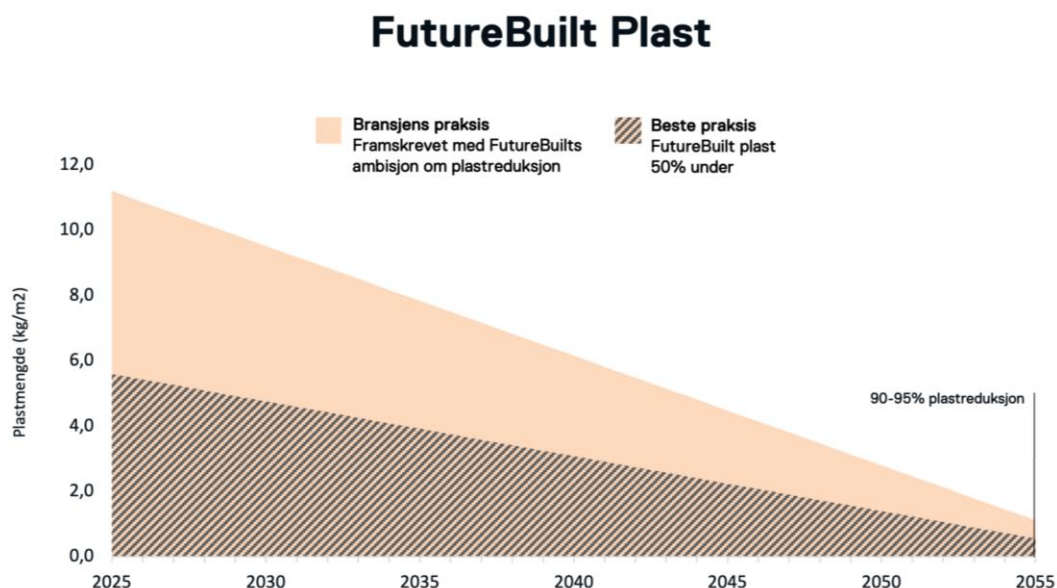
Bruk av plast i bygg og byggefase skal minimeres. Nødvendig plast² skal brukes på en sirkulær og bærekraftig måte.

¹ <https://www.systemiq.earth/reports/veien-til-sirkulaer-plast/plast-med-lang-levetid/kapittel-2/bygg-og-anlegg/>

² Se punkt 5.1 Definisjoner

Forbildeprosjektene skal redusere antall kilo plast per kvadratmeter med en gradvis nedtrapping mot 2055, i henhold til figur 1.

Grad av plastreduksjon baseres på beregninger i *FutureBuilt Plast – beregningsverktøy V2.0*.

Figur 1: Ambisjonsnivå for plastreduksjon i byggenæringen. Den oransje kurven antyder hvordan plastbruken bør reduseres. FutureBuilt forbildeprosjekter skal vise vei og bruke 50 % mindre plast (skravert felt).

Tabell 1: Tabellen viser ambisjonsnivået fra 2025 fram mot 2055, med forventet reduksjon av plastmengde i prosent.

År	Plastmengde i prosent	
	Bransjestandard (%)	FutureBuilt Plast (%)
2025	100	50
2026	97	49
2027	94	47
2028	91	46
2029	88	44
2030	85	43
2031	82	41
2032	79	40
2033	76	38
2034	73	37
2035	70	35
2036	67	34

2037	64	32
2038	61	31
2039	58	29
2040	55	28
2041	52	26
2042	49	25
2043	46	23
2044	43	22
2045	40	20
2046	37	19
2047	34	17
2048	31	16
2049	28	14
2050	25	13
2051	22	11
2052	19	10
2053	16	8
2054	13	7
2055	10	5

2.1 Registrering

All plast i bygg, bygningsdeler og plastavfall på byggeplassen skal registreres, både rene plastprodukter og produkter med plastinnhold.

Registreringen utføres i *FutureBuilt plast – beregningsverktøy V2.0* etter bygningsdel i henhold til bygningsdelstabellen, tosifret nivå. For midlertidig plast ³ som registreres på byggeplass, skal funksjonsområde angis (for eksempel emballasje eller kapp).

Registreringen skal foreligge som *prosjektert* og som *bygget*.

Valgfritt nivå: Registrer avverget plast eller produktvalg som reduserer plastbruken.

2.2 Unngå unødvendig bruk av plast

Det viktigste tiltaket er å kutte plastmengdene. Bruken av plast reduseres gjennom å eliminere behovet for plast, eller ved å velge alternative løsninger. Prosjektene skal også stimulere til bedre løsninger for emballering av byggevarer, ved at leverandør ansvarliggjøres for sitt eget avfall. Arbeidet med plastreduksjon vil også gi kunnskap om praktiske barrierer som oppstår i prosjektene.

³ Se punkt 5.4 Emballasje og midlertidig plast

Kriterier

1. Design bort plast. Velg bygningsutforming, byggesystemer og produkter som ikke krever plast, eller som gir redusert plastbruk.
 - Ombrukt plast aksepteres, også til ikke-funksjonelle formål, så sant produktet ikke utgjør en risiko for natur- og innemiljø.

3 Strategier for plastbruk

3.1 Oppstrøms

Formålet er å bidra til å redusere etterspørselen etter ny plast. Sirkulær plast reduserer miljøbelastningen fra produksjon, forurensing og forbrenning av plast.

- En størst mulig andel av tilført plast skal være ombrukt, resirkulert eller biobasert.
- Forbildeprosjektene skal etterspørre plastfrie, ombrukte, resirkulerte eller biobaserte emballasje-alternativer.

3.2 Sirkulær montering

Installasjon og montering av plastprodukter i bygget skal gjøres på en reversibel måte. Ved å gjøre plasten demonterbar, stimulerer prosjektene til sirkulær bruk av plast.

- Installasjonen skal sikre at plastmaterialet i bygget som hovedregel kan hentes ut på en sånn måte at det kan sorteres, uten forutgående operasjoner, for å skille komponenter eller fjerne forurensninger.
- Unngå plastkompositter, innstøping, sveising, liming og fuger av plast.
- Plastprodukter skal bearbeides på byggeplass på en måte som ikke sprer plastpartikler.
- Framgangsmåte for demontering av plastprodukter skal inngå i FDV-dokumentasjon, så sant metoden ikke er innlysende.

3.3 Nedstrøms

Plasten skal kunne hentes ut etter bruk for å inngå i en sirkulær verdikjede. Dette vil redusere etterspørselen etter ny plast og forhindre forbrenning (eller deponering) av brukt plast.

- Plast som inngår i bygget og byggeprosessen skal som hovedregel være egnet for ombruk, materialgjenvinning eller kompostering. Komposterbar plast skal være egnet for kompostering under normale temperaturer og forhold.
- Plast-emballasje skal returneres til leverandør for ombruk eller resirkulering fremfor å avhendes på byggeplass.

3.4 Utelukke miljøgifter

Plastmaterialer som har alvorlige helse- og miljømessige konsekvenser, skal unngås. Dagens regelverk utelukker omsetning av disse kjemikaliene i ren form, men de inngår likevel i tilvirkning av flere plastprodukter, noe som opprettholder etterspørselen etter prioriterte miljøgifter.

Følgende plastmaterialer utelukkes fra prosjektet på grunn av helse- og miljøfarlige stoffer (blant annet bisfenol A) og manglende sirkularitet:

- Plast med stoffer på REACH kandidatlisten
- Plast med stoffer på den norske Prioritetslisten
- Polykarbonat
- Epoxy

4 Dokumentasjonskrav

Prosjektet skal dokumentere plastbruken i følgende faser:

- Som prosjektert, ved tidspunkt for rammesøknad eller avslutning av forprosjekt
- Som bygget, ved ferdigstillelse

Dokumentasjon utarbeides i følgende format:

- *FutureBuilt plast – beregningsverktøy V2.0*
- *Rapportmal plast i bygg V2.0*

5 Presiseringer

5.1 Definisjoner

FutureBuilt bruker samme definisjon som *Produktforskriften*⁴, som også er den offisielle norske⁵ og europeiske⁶ definisjonen.

Med 'plast' menes et materiale som består av en polymer som definert i artikkel 3 nr. 5) i REACH forordningen jf. forskrift 30. mai 2008 nr. 516 om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften), som kan være tilsatt tilsetningsstoffer eller andre stoffer, og som kan fungere som en strukturell hovedbestanddel i sluttprodukter. Naturlige polymerer som ikke er kjemisk modifisert er ikke omfattet av definisjonen.

⁴ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/kjemikalier/produktforskriften/>

⁵ Forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften), §2b-2 Definisjoner.

⁶ "Directive (eu) 2019/904 of the European parliament and of the council of 5th June 2019 on the reduction of the impact of certain plastic products on the environment." Official Journal of the European Union, June 2019.

Med *nødvendig plast* menes plast som har et klart teknisk eller funksjonelt formål, eller tilfeller der det ikke finnes alternative produkter med lavere miljøpåvirkning. I tvilstilfeller avklares nødvendigheten av plast til gitte bruksområder i samråd med FutureBuilt.

5.2 Produkter

Kriteriesettet omfatter produkter med plastinnhold. Definisjonen inkluderer et bredt spekter av plasttyper, inkludert termoplast, termosetter og elastomerer, heterokjede og karbonkjede-polymerer. Dette gjelder både plast til enkeltbruk og flergangsbruk, samt byggevarer som delvis er laget av plast. Plast basert helt eller delvis på biologiske råstoffer (*bioplast*), samt polysiloksaner og andre *halvplaster* omfattes også av kriteriesettet.

5.3 Bygningsdeler

Alle produkter som inngår i følgende bygningsdeler fra *NS 3451 Bygningsdelstabell* skal sjekkes opp mot kriteriene:

- 21-28 Bygning
- 31-38 VVS-installasjoner
- 41-46 Elkraftinstallasjoner
- 51-57 Tele og automatisering
- 61-67 Andre installasjoner
- 71-78 Utendørs

Løse innredninger omfattes ikke av kriteriene.

5.4 Emballasje og midlertidig plast

Det understrekes at kriteriesettet også omfatter emballasje og midlertidig plast (presenninger og strips mm.) på byggeplassen. Kriteriene omfatter imidlertid ikke verktøy med bestanddeler av plast.